EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 08 24
COM(2020) 462 final

2020/0215 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo Slovakijai pagal Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Tarybos reglamente (ES) 2020/672 (toliau – SURE reglamentas) nustatyta teisinė sistema, pagal kurią valstybėms narėms, kurios dėl COVID-19 protrūkio patiria didelį ekonomikos sukrėtimą arba kurioms toks sukrėtimas gresia, teikiama Sąjungos finansinė parama. Parama pagal SURE skirta pirmiausia sutrumpinto darbo laiko tvarkos ar panašioms priemonėms, kuriomis siekiama apsaugoti darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis ir taip sumažinti nedarbo ir pajamų praradimo mastą, finansuoti, taip pat naudojama kaip papildoma priemonė tam tikroms su sveikata susijusioms priemonėms, visų pirma darbo vietoje, finansuoti.

2020 m. rugpjūčio 6 d. Slovakija paprašė Sąjungos finansinės paramos pagal SURE reglamentą. Pagal SURE reglamento 6 straipsnio 2 dalį Komisija pasikonsultavo su Slovakijos valdžios institucijomis, kad patikrintų, ar dėl COVID-19 pandemijos staiga smarkiai padidėjo faktinės ir numatytos išlaidos, tiesiogiai susijusios su nacionalinėmis sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis. Nacionaline sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemone siekiama apsaugoti darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis ir taip sumažinti nedarbo ir pajamų praradimo atvejų skaičių. Ji leidžia ekonominių sunkumų patiriančioms įmonėms laikinai sumažinti darbuotojų darbo valandų skaičių, o darbuotojų pajamas už nedirbtas valandas remti iš valstybės išteklių. Šia schema gali pasinaudoti darbdaviai, kurie nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. gruodžio mėn. laikinai išleido atostogų kai kuriuos savo darbuotojus. Tokie darbdaviai gali prašyti kompensuoti darbo užmokesčio išlaidas, sudarančias iki 80 % įprasto atostogų išleisto darbuotojo darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių, neviršijant 880 EUR per mėnesį, su sąlyga, kad darbuotojai nebūtų atleisti. Be nacionalinės sutrumpinto darbo laiko tvarkos, Slovakija taip pat nustatė tokias papildomas priemones: a) vienodo dydžio įmoką už darbuotoją, mokamą nuo 2020 m. kovo iki rugsėjo mėn. pabaigos, jei pardavimo apimtis sumažėja ne mažiau kaip 20 % (mėnesinę paramą nuo 180 iki 540 EUR, priklausomai nuo pardavimo apimties sumažėjimo); b) vienodo dydžio įmoką, mokamą iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos savarankiškai dirbantiems asmenims, apdraustiems privalomuoju socialiniu draudimu, jei pardavimo apimtis sumažėja ne mažiau kaip 20 % (mėnesinę paramą nuo 180 iki 540 EUR, priklausomai nuo pardavimo apimties sumažėjimo); c) 80 % darbuotojo darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių (neviršijant 1 100 EUR) kompensaciją, mokamą iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos įmonėms, uždarytoms Vyriausybės dekretu; ir d) vienodo dydžio (210 EUR per mėnesį) pašalpą, mokamą iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos pagal darbo sutartį dirbantiems darbuotojams, vieno asmens bendrovėms ir savarankiškai dirbantiems asmenims.

Slovakija pateikė Komisijai atitinkamą informaciją.

Atsižvelgdama į turimus įrodymus, Komisija siūlo Tarybai priimti įgyvendinimo sprendimą suteikti Slovakijai finansinę paramą pagal SURE reglamentą pirmiau nurodytoms priemonėms remti.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Šis pasiūlymas visiškai atitinka Tarybos reglamentą (ES) 2020/672, pagal kurį teikiamas pasiūlymas.

Šis pasiūlymas papildo kitą Sąjungos teisės priemonę, kuria teikiama parama valstybėms narėms ištikus nelaimei, – 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantį Europos Sąjungos solidarumo fondą (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 2012/2002).

Kovo 30 d. priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/461, kuriuo ta priemonė iš dalies keičiama siekiant išplėsti jos taikymo sritį į ją įtraukiant didelio masto ekstremaliąsias visuomenės sveikatos situacijas ir apibrėžti konkrečius tinkamus finansuoti veiksmus.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymas yra dalis įvairių priemonių, parengtų reaguojant į dabartinę COVID-19 pandemiją, tokių kaip Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva, ir papildo kitas priemones, kuriomis remiamas užimtumas, pavyzdžiui, Europos socialinį fondą ir Europos strateginių investicijų fondą (ESIF) / „InvestEU“. Šis pasiūlymas, kuriuo suteikiama galimybė skolintis ir skolinti siekiant šiuo konkrečiu COVID-19 protrūkio atveju paremti valstybes nares, veiks kaip antroji gynybos linija: pagal jį bus finansuojamos sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašios priemonės, padedančios apsaugoti darbo vietas ir taip nuo nedarbo rizikos apsaugoti darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šios priemonės teisinis pagrindas yra Tarybos reglamentas (ES) 2020/672.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į vienos iš valstybių narių prašymą ir parodo Europos solidarumą, valstybėms narėms, nukentėjusioms nuo COVID-19 protrūkio, teikiant Sąjungos finansinę paramą laikinų paskolų forma. Kaip antroji gynybos linija, tokia finansinė parama laikinai padeda vyriausybėms finansuoti padidėjusias viešąsias išlaidas, susijusias su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis, siekiant padėti apsaugoti darbo vietas ir taip nuo nedarbo ir pajamų praradimo rizikos apsaugoti darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis.

Tokia parama padės nukentėjusiems gyventojams, taip pat padės sušvelninti tiesioginį socialinį ir ekonominį dabartinės COVID-19 krizės poveikį.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą. Juo neviršijama to, kas būtina priemonės tikslams pasiekti.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Kadangi pasiūlymą reikėjo parengti skubiai, kad Taryba spėtų laiku jį priimti, surengti konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis nebuvo įmanoma.

- **Poveikio vertinimas**

Kadangi pasiūlymas yra skubus, poveikio vertinimas nebuvo atliktas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Komisija turėtų galėti sudaryti sutartis dėl skolinimosi finansų rinkose, kad perskolintų tokias lėšas finansinės paramos pagal priemonę SURE prašančiai valstybei narei.

Be valstybių narių teikiamų garantijų, sistemoje įtvirtintos kitos apsaugos priemonės, užtikrinančios jos finansinį patikimumą:

- griežtas ir konservatyvus požiūris į finansų valdymą;
- paskolų portfelio sudarymas apribojant koncentracijos riziką, metinę poziciją ir pernelyg didelę poziciją atskirų valstybių narių atžvilgiu, kartu užtikrinant, kad pakankamai išteklių būtų galima suteikti toms valstybėms narėms, kurioms jų reikia, ir
- galimybės refinansuoti skolą.

2020/0215 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo Slovakijai pagal Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 dėl Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (SURE) sukūrimo[1], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2020 m. rugpjūčio 6 d. Slovakija paprašė Sąjungos finansinės paramos, kad papildytų nacionalines pastangas mažinti COVID-19 protrūkio poveikį ir švelninti jos socialinius bei ekonominius padarinius darbuotojams;

(2) numatoma, kad COVID-19 protrūkis ir išskirtinės priemonės, kurias Slovakija įgyvendino siekdama suvaldyti protrūkį ir jo socialinį, ekonominį bei su sveikata susijusį poveikį, turės didžiulį poveikį viešiesiems finansams. Pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę buvo numatyta, kad iki 2020 m. pabaigos Slovakijos valdžios sektoriaus deficitas ir skola sudarys atitinkamai 8,5 % ir 59,5 % bendrojo vidaus produkto (BVP). Remiantis Komisijos 2020 m. tarpine vasaros prognoze numatoma, kad 2020 m. Slovakijos BVP sumažės 9,0 %;

(3) COVID-19 protrūkis imobilizavo didelę Slovakijos darbo jėgos dalį. Dėl to Slovakijoje staigiai smarkiai padidėjo viešosios išlaidos, susijusios su nacionalinėmis sutrumpintos darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis, kaip nurodyta 4 konstatuojamojoje dalyje;

(4) konkrečiau, 2020 m. rugpjūčio 6 d. Slovakijos prašyme nurodyto Įstatymo Nr. 5/2004 Rink. dėl užimtumo tarnybų pagrindu pradėta taikyti keletą priemonių COVID-19 protrūkio poveikiui mažinti, įskaitant paramos schemą, skirtą darbdaviams, laikinai išleidusiems darbuotojus atostogų nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. gruodžio mėn. Tokie darbdaviai gali prašyti kompensuoti darbo užmokesčio išlaidas, sudarančias iki 80 % įprasto atostogų išleisto darbuotojo darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių, neviršijant 880 EUR per mėnesį, su sąlyga, kad darbuotojai nebūtų atleisti. Be to, nustatytos kelios papildomos priemonės: a) vienodo dydžio įmoka už darbuotoją, mokama nuo 2020 m. kovo iki rugsėjo mėn. pabaigos, jei pardavimo apimtis sumažėja ne mažiau kaip 20 % (mėnesinė parama nuo 180 iki 540 EUR, priklausomai nuo pardavimo apimties sumažėjimo); b) vienodo dydžio įmoka, mokama iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos savarankiškai dirbantiems asmenims, apdraustiems

[1] OL L 159, 2020 5 20, p. 1.

privalomuoju socialiniu draudimu, jei pardavimo apimtis sumažėja ne mažiau kaip 20 % (mėnesinė parama nuo 180 iki 540 EUR, priklausomai nuo pardavimo apimties sumažėjimo); c) 80 % darbuotojo darbo užmokesčio neatskaičius mokesčių (neviršijant 1 100 EUR) kompensacija iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos, mokama įmonėms, uždarytoms Vyriausybės dekretu; ir d) vienodo dydžio (210 EUR per mėnesį) pašalpa, mokama iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos pagal darbo sutartį dirbantiems darbuotojams, vieno asmens bendrovėms ir savarankiškai dirbantiems asmenims. Vienodo dydžio pašalpa gali būti laikoma priemone, panašia į sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, kaip nurodyta Reglamente (ES) 2020/672, nes ja siekiama apsaugoti savarankiškai dirbančius asmenis ar panašių kategorijų darbuotojus nuo pajamų sumažėjimo ar praradimo;

(5) Slovakija atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas finansinės paramos prašymo sąlygas. Slovakija pateikė Komisijai tinkamų įrodymų, kad faktinės ir numatomos viešosios išlaidos nuo 2020 m. vasario 1 d. padidėjo 1 077 457 000 EUR dėl nacionalinių priemonių, kurių imtasi siekiant sumažinti socialinį ir ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį. Tai staigus smarkus padidėjimas, nes naujosios priemonės taikomos didelei įmonių ir darbo jėgos daliai Slovakijoje. Slovakija ketina 390 262 000 EUR padidėjusios išlaidų sumos finansuoti Sąjungos lėšomis, o 56 311 400 EUR – savo lėšomis;

(6) Komisija pagal Reglamento (ES) 2020/672 6 straipsnį pasikonsultavo su Slovakija ir patikrino, ar staiga smarkiai padidėjo faktinės ir numatytos viešosios išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis, nurodytomis 2020 m. rugpjūčio 6 d. prašyme;

(7) todėl finansinė parama turėtų būti suteikta siekiant padėti Slovakijai mažinti didelio ekonomikos sukrėtimo, kurį sukėlė COVID-19 protrūkis, socialinį ir ekonominį poveikį;

(8) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio procedūrų, kurios gali būti pradėtos dėl vidaus rinkos veikimo iškraipymo, ypač pagal SESV 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus pagal SESV 108 straipsnį;

(9) Slovakija turėtų reguliariai informuoti Komisiją apie planuojamų viešųjų išlaidų įvykdymą, kad Komisija galėtų įvertinti, kokiu mastu Slovakija įvykdė tas išlaidas;

(10) sprendimas suteikti finansinę paramą priimtas atsižvelgiant į esamus ir numatomus Slovakijos poreikius, taip pat į kitų valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2020/672 jau pateiktus ar numatomus pateikti finansinės paramos prašymus, taikant vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Slovakija atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas sąlygas.

2 straipsnis

1. Sąjunga suteikia Slovakijai paskolą, kuri neviršija 630 883 600 EUR. Ilgiausias vidutinis paskolos grąžinimo terminas – 15 metų.

2. Šiuo sprendimu suteiktos finansinės paramos prieinamumo laikotarpis yra 18 mėnesių nuo pirmos dienos po šio sprendimo įsigaliojimo.

3. Komisija Sąjungos finansinę paramą Slovakijai teikia ne daugiau kaip aštuoniomis dalimis. Bet kuri dalis gali būti išmokama viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Pirmos dalies dalinių išmokų grąžinimo terminai gali būti ilgesni negu 1 dalyje nurodytas ilgiausias vidutinis grąžinimo terminas. Tokiais atvejais kitų dalinių išmokų grąžinimo terminai nustatomi taip, kad išmokėjus visas dalis būtų laikomasi 1 dalyje nurodyto ilgiausio vidutinio grąžinimo termino.

4. Pirma dalis išmokama įsigaliojus Reglamento (ES) 2020/672 8 straipsnio 2 dalyje numatytam paskolos susitarimui.

5. Slovakija apmoka Reglamento (ES) 2020/672 4 straipsnyje nurodyto Sąjungos finansavimo išlaidas, susijusias su kiekviena dalimi, ir visus su finansavimu susijusius Sąjungos mokesčius ir išlaidas.

6. Dėl dalių dydžio ir išmokėjimo, kaip ir dėl dalinių išmokų dydžio, sprendžia Komisija.

3 straipsnis

Slovakija gali finansuoti nacionalinę sutrumpinto darbo laiko tvarką ir papildomas priemones, kaip numatyta Įstatymo Nr. 5/2004 Rink. dėl užimtumo tarnybų 54 straipsnio 1 dalies e punkte.

4 straipsnis

Slovakija iki [*DATA: šeši mėnesiai po šio sprendimo paskelbimo*], o po to – kas šešis mėnesius informuoja Komisiją apie numatytų viešųjų išlaidų įvykdymą, kol tos numatytos viešosios išlaidos bus visiškai įvykdytos.

5 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Slovakijos Respublikai.

6 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas